



Parlamentul
Republicii Moldova

CJ-06 nr. 43
12.04.2024

Comisia juridică, numiri și imunități

R A P O R T

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative

(nr.42 din 14.02.2024)

(lectura II)

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat în **lectura a II** proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative prezentat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvern și comunică următoarele.

La proiectul de lege a parvenit Coraportul Comisiei administrație publică și dezvoltare regională, Avizul Direcției Generale Juridice a Parlamentului, un Aviz cu propuneri de completare al Ministerului Culturii și două amendamente: a deputatului în Parlament Vasile GRĂDINARU și a deputatului în Parlament Dorian ISTRATII cu propuneri de completare și redacționale de îmbunătățire.

Urmare a discuțiilor deputatul în Parlament Vasile GRĂDINARU a propus ca lit.k) din alin.(1) art.5 din Legea nr.488/1999 va avea următorul cuprins:

„k) organizarea grădinilor publice și cimitirelor, precum și valorificarea, tratarea, reciclarea, eliminarea, depozitarea sau înhumarea deșeurilor.”

La fel, deputatul în Parlament Vasile GRĂDINARU a propus excluderea din proiectul de lege a pct.18 din Art.II.

La proiectul de lege a fost întocmită sinteza propunerilor și amendamentelor care este parte componentă a raportului și a fost anexată la dosar.

Comisia juridică, numiri și imunități cu votul majorității sale propune plenului Parlamentului spre examinare și aprobare proiectul de lege înregistrat cu nr.42 din 14.02.2024, în **lectura II**.

Președinta comisiei

Veronica ROȘCA

Sinteza amendamentelor și propunerilor
la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative
(lectura a doua)

Nr. ordine	Conținutul actului normativ	Autorul și conținutul proiectului nr.42	Autorul și conținutul amendamentelor	Rezultatul examinării în Comisia juridică, numiri și imunități
1.	Legea nr.1308/1997 Capitolul IV PREȚUL NORMATIV AL PĂMÎNTULUI PENTRU EXCLVDEREA TERENURILOR DIN CATEGORIILE DE TERENURI CU DESTINAȚIE AGRICOLĂ ȘI ALE FONDULUI SILVIC, PRECUM ȘI DIN CIRCUITUL AGRICOL, ȘI ATRIBUIREA LOR LA ALTE CATEGORII DE TERENURI		Amendament Deputat în Parlament Vasile GRĂDINARU Se propune completarea proiectului de lege cu un articol nou (art. I, cu renumerotarea subsecventă a celorlalte articole din proiect), cu următorul conținut: Art. I. – Legea nr. 1308/1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului (replicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr. 147-149, art. 1161), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: Titlul capitolului IV se completează cu textul „, , PRECUM ȘI PENTRU	Se acceptă

			RETRAGEREA TEMPORARĂ A TERENURILOR DIN CIRCUITUL AGRICOL SAU DIN FONDUL FORESTIER”;	
2.	<p>Legea nr.1308/1997 Articolul 12. Compensarea pierderilor</p> <p>(3) Compensarea pierderilor cauzate de excluderea terenurilor din categoriile de terenuri cu destinație agricolă și ale fondului silvic se efectuează în toate cazurile de către persoanele fizice și persoanele juridice interesate, indiferent de scopul excluderii terenurilor și tipul de proprietate asupra lor.</p> <p>(4) Sînt compensate de asemenea pierderile cauzate de excluderea din circuitul agricol a terenurilor fondului de rezervă și a altor categorii de terenuri, cu excepția celor de uz public celor destinate creării parcurilor industriale conform Legii cu privire la parcurile industriale, celor destinate extinderii sau creării zonelor economice libere au celor ce urmează a fi atribuite la categoriile fondului silvic.</p>		<p>Amendament Deputat în Parlament Vasile GRĂDINARU</p> <p>La articolul 12 din Legea nr.1308/1997, alineatul (4) va avea următorul cuprins:</p> <p>„(4) Pierderile cauzate de excluderea terenurilor din categoriile de terenuri cu destinație agricolă și ale fondului silvic nu se compensează în următoarele cazuri:</p> <p>a) în cazul unor lucrări de utilitate publică, declarate astfel în condițiile Legii exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999;</p> <p>b) în cazul creării parcurilor industriale în condițiile Legii nr. 182/2010 cu privire la parcurile industriale;</p> <p>c) în cazul unor lucrări de uz public;</p> <p>d) în cazul terenurilor destinate extinderii sau creării zonelor economice libere, în condițiile Legii nr. 440/2001 cu privire la zonele economice libere;</p> <p>e) în cazul terenurilor care urmează să fie trecute la categoria de terenuri destinate fondului forestier.”;</p>	Se acceptă

3.	Legea nr.1308/1997		<p style="text-align: center;">Amendament Deputat în Parlament Vasile GRĂDINARU</p> <p>Legea nr.1308/1997 se completează cu articolele 14¹ și 14², cu următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 14¹. Retragerea temporară a unor terenuri din circuitul agricol sau din fondul forestier</p> <p>(1) Retragerea temporară a unor terenuri din circuitul agricol sau din fondul forestier, cu excepția terenurilor destinate fondului forestier proprietate a statului, pentru cercetări geologice, pentru lucrări de cercetare arheologică, pentru instalarea rețelelor de comunicații electronice și infrastructura asociată, pentru instalarea rețelelor de transport și distribuție a energiei electrice, a gazelor naturale, a energiei termice, a rețelelor și sistemelor de aprovizionare cu apă și canalizare, a altor instalații similare, precum și pentru organizarea/executarea lucrărilor de amenajare a drumurilor ocolitoare pe timpul executării lucrărilor la drumuri și de organizare a șantierului de construcții a drumurilor pe terenurile proprietate a unităților administrativ-teritoriale sau proprietate privată, se aprobă</p>	Se acceptă
----	--------------------	--	---	------------

		<p>prin decizia autorităților administrației publice locale de nivelul întâi și al doilea, iar în cazul terenurilor proprietate a statului – prin hotărârea Guvernului.</p> <p>(2) Se permite retragerea temporară a unor terenuri din circuitul agricol pentru extragerea, de la adâncimi de până la 5 m, a rocilor sedimentare, a rocilor neconsolidate, a argilei, a argilei nisipoase și a nisipului argilos, cu acordul proprietarului sau al administratorului terenului, de asemenea pentru construcția și extinderea drumurilor publice, căilor ferate, digurilor de protecție contra inundațiilor, pentru prevenirea, stoparea și lichidarea consecințelor proceselor geologice periculoase, conform cerințelor stabilite de Guvern.</p> <p>(3) Retragera temporară a unor terenuri din circuitul agricol sau din fondul forestier în cazurile stabilite la alin. (1) și (2) se efectuează conform procedurii de evaluare a impactului asupra mediului, stabilită de Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului.</p> <p>(4) Se interzice efectuarea lucrărilor stabilite la alin. (2) pe terenurile cu destinație agricolă de calitate superioară și pe cele destinate fondului forestier acoperite cu vegetație forestieră.</p>
--	--	---

			<p>(5) Autoritățile și întreprinderile care beneficiază de retragerea temporară a terenurilor din circuitul agricol sau din fondul forestier în cazurile stabilite la alin. (2) sunt obligate să ia măsurile necesare ca aceste terenuri să fie reîncadrate în circuitul agricol și în fondul forestier la expirarea termenului aprobat.</p> <p>(6) Retragera temporară a unor terenuri din circuitul agricol sau din fondul forestier nu va depăși termenul de doi ani de la data adoptării deciziei.</p> <p>(7) În cazul necesității de a lichida urmările unei avarii sau de a executa lucrări de urgență, retragerea temporară a terenului din circuitul agricol sau din fondul forestier se va efectua, indiferent de tipul proprietate, cu acordul proprietarului/ deținătorului de teren, în condițiile stabilite de Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999 sau de Legea nr. 1384/2002 cu privire la rechizițiile de bunuri și prestările de servicii în interes public. În toate cazurile, deținătorii de terenuri au dreptul la despăgubiri.</p> <p>(8) Retragera temporară a unor terenuri din circuitul agricol sau din fondul forestier se efectuează conform procedurii aprobate de organul central de specialitate care asigură elaborarea politicilor în</p>
--	--	--	--

		<p>domeniul îmbunătățirilor funciare, relațiilor funciare și monitoringului funciar.</p> <p>Articolul 14². Repararea prejudiciilor cauzate deținătorilor de terenuri</p> <p>(1) Prejudiciile cauzate deținătorilor de terenuri prin retragerea temporară a terenurilor lor din circuitul agricol sau din fondul forestier, precum și prin limitarea drepturilor lor sau prin degradarea calității solului ca urmare a activității persoanelor juridice sau fizice, sunt reparate integral, inclusiv beneficiul ratat.</p> <p>(2) Repararea prejudiciilor cauzate deținătorilor de terenuri și recultivarea terenurilor afectate sunt puse pe seama persoanelor fizice sau juridice cărora li s-au repartizat terenurile retrase temporar din circuitul agricol sau din fondul forestier, precum și pe seama persoanelor fizice sau juridice a căror activitate a dus la limitarea drepturilor deținătorilor de terenuri în legătură cu stabilirea zonelor de protecție a apelor și a zonelor de protecție sanitară sau a dus la degradarea calității terenurilor adiacente ori la folosirea acestora în alte scopuri, sau la diminuarea volumului și a calității producției</p>
--	--	---

			agricole ori a volumului și a calității fondului forestier, conform tarifelor stabilite de Parlament.”.	
4.	<p>Legea nr.488/1999</p> <p>Articolul 4. Expropriatorul Expropriator, în sensul prezentei legi, este statul pentru lucrările de interes național și pentru lucrările de interes local, prin organele lui abilitate sau prin persoane special desemnate conform legii.</p>	<p>„Articolul 4. Expropriatorul</p> <p>(1) Pentru lucrările de interes național, expropriator, în sensul prezentei legi, este statul, prin organele lui abilitate sau prin persoane special desemnate conform legii.</p> <p>(2) Pentru lucrările de interes local, expropriator, în sensul prezentei legi, este unitatea administrativ-teritorială al cărei organ competent a declarat utilitatea publică, potrivit prevederilor art. 6. În cazul în care la declararea utilității publice potrivit art. 6 alin. (1) lit. c) și d) au existat divergențe, în urma cărora utilitatea publică a fost declarată de către Guvern sau, după caz, de către consiliul raional, expropriator este unitatea administrativ-teritorială pe al cărei teritoriu administrativ se află obiectul exproprierii. În toate cazurile, unitatea administrativ-teritorială este reprezentată în procedurile privind exproprieria de către consiliul local, în calitate de autoritate publică ce este titulară a dreptului de administrare a patrimoniului unității administrativ-teritoriale sau de către persoana special desemnată conform legii.”</p>	<p>Propunere DGJ</p> <p>Art.II pct.1 art.4 alin.(2) din enunțul al doilea sintagma „<i>după caz</i>” se exclude.</p>	Se acceptă
			<p>Propunere DGJ</p> <p>Art.II pct.1 art.4 alin.(2) din enunțul al treilea cuvintele „<i>în toate cazurile</i>” se substituie cu textul „<i>în toate cazurile de declarare a utilității publice pentru lucrările de interes local</i>”.</p>	Se acceptă
			<p>Propunere Ministerul Culturii</p> <p>Propunem completarea articolului cu un nou alineat cu următorul cuprins:</p> <p>„(2) Pentru monumentele înscrise în Registrul monumentelor RM ocrotite de stat, calitatea de expropriator o are autoritatea</p>	<p>Se respinge</p> <p>Amendamentul Ministerului culturii se respinge integral din considerentul că acesta conține reglementări ambigue care prezintă un risc potențial pentru reglementările exproprierii pentru cauză</p>

		publică centrală responsabilă de domeniu patrimonial cultural. Pentru monumentele înscrise în Registrele monumentelor de importanță locală, calitatea de expropriator o au Consiliile unităților administrativ-teritoriale.".	de utilitate publică. Prezentul amendament va face obiectul unei alte inițiative legislative.
		<p>Coraport al Comisiei administrație publică și dezvoltare regională</p> <p>Art.II pct.1 art.4 alin.(2) Cuvintele „ al cărei organ competent a declarat” se substituie cu textul „ , prin consiliul local ca organ competent ce declară”, iar cuvântul „publică” se substituie cu textul „deliberativă a administrației publice locale de nivelul întâi sau, după caz, de nivelul al doilea”;</p>	Se acceptă
5.	<p>Legea nr.488/1999</p> <p>Articolul 5. Utilitatea publică (1) Se consideră de utilitate publică lucrările privind: k) terenurile pentru organizarea grădinilor publice și cimitirelor, pentru acumularea și înmormântarea deșeurilor;</p>	<p>Articolul 5: alineatul (1): la litera k), cuvintele „acumularea și înmormântarea” se substituie cu cuvintele „stocarea temporară a”.</p>	<p>Se acceptă prin formularea propusă de deputatul în Parlament Vasile GRĂDINARU. Lit.k) din alin.(1) art.5 din Legea nr.488/1999 va avea următorul cuprins: „k) organizarea grădinilor publice și cimitirelor, precum și valorificarea, tratarea,</p>

				sugerăm a se revedea termenul „stocare temporară” .	reciclarea, eliminarea, depozitarea sau înhumarea deșeurilor.”
6.	<p>Legea nr.488/1999</p> <p>Art.6 Declaraarea utilității publice.</p> <p>(1) Utilitatea publică se declară:</p> <p>a) pentru lucrările de interes național - de către Parlament;</p> <p>b) pentru lucrările de interes local al unității administrativ-teritoriale - de către consiliul ei;</p> <p>c) pentru lucrările de interes comun al mai multor raioane și/sau municipii - de către consiliile lor, iar în caz de divergențe - de către Guvern;</p> <p>d) pentru lucrările de interes comun al mai multor orașe și/sau sate din teritoriul unui raion - de către consiliile acestor orașe și/sau sate, iar în caz de divergențe - de către consiliul raional.</p>		<p>Propunere</p> <p>Ministerul Culturii</p> <p>Propunem completarea art.6 cu lit. e) și f) cu următorul cuprins:</p> <p>„e) Pentru monumentele înscrise în Registrul monumentelor RM ocrotite de stat - Guvernul.</p> <p>f) Pentru monumentele înscrise în Registrele monumentelor de importanță locală - Consiliile unităților administrativ-teritoriale.” .</p>	<p>Se respinge</p> <p>Amendamentul Ministerului culturii se respinge integral din considerentul că acesta conține reglementări ambigui care prezintă un risc potențial pentru reglementările expropriarii pentru cauză de utilitate publică. Prezentul amendament va face obiectul unei alte inițiative legislative.</p>	
7.		<p>4. Se completează cu articolul 8¹ cu următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 8¹.</p> <p>Excluderea/retragerea din circuitul agricol sau silvic a terenurilor afectate de lucrările de interes național</p> <p>(1) Excluderea/retragerea din circuitul agricol sau silvic a terenurilor afectate de lucrările de interes național este:</p>	<p>Propunere</p> <p>DGJ</p> <p>Art.II pct.4 art.8¹.</p> <p>Întru evitarea unor incertitudini ce țin de implementarea soluțiilor legislative propuse, considerăm necesar revederea conținutului art. 8¹ și expunerea acestuia într-o nouă redacție care să corespundă prevederilor actuale ale legislației</p>	<p>pct.4 art.8¹ din Art.II a</p> <p>fost exclus prin Amendamentul deputatului în Parlament Vasile GRĂDINARU.</p>	

		<p>a) definitivă, în cazul terenurilor afectate permanent de lucrările de interes național;</p> <p>b) temporară, în cazul terenurilor afectate pe durata lucrărilor de interes național.</p> <p>(2) Excluderea din circuitul agricol sau silvic a terenurilor afectate de lucrările de interes național se va efectua fără compensarea pierderilor generate de excludere.”</p>	<p>din domeniu, precum și să țină cont de reglementările noului Cod funciar, inclusiv de momentul intrării în vigoare a acestuia.</p>	
	<p>Amendament Deputat în Parlament Vasile GRĂDINARU</p> <p>La articolul II din proiect, se propune excluderea punctului 4, referitor la completarea Legii exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999 cu articolul 8¹.</p>		Se acceptă	
8.	<p>Legea nr.488/1999</p> <p>Articolul 9. Înaintarea propunerii de expropriere și obligațiile expropriatului</p> <p>(1) După declararea utilității publice, expropriatorul va executa acțiunile de înaintare a propunerii de expropriere în termen de 10 zile de la publicarea actului de declarare a utilității publice.</p> <p>(2) Proprietarul obiectului exproprierii este informat în scris despre propunerea de expropriere de către organul care face această propunere și este în drept să-și dea consimțământul pentru o compensare imediată și echitabilă.</p> <p>(3) Propunerea de expropriere va conține notificarea adresată persoanelor fizice și juridice titulare</p>	<p>Pct.5. Articolul 9:</p> <p>la alineatul (1), textul „10 zile de la publicarea actului de declarare a utilității publice” se substituie cu textul „12 luni de la publicarea actului de declarare a utilității publice, cu posibilitatea prelungirii acestuia în cazuri justificate”;</p> <p>se completează cu alineatele (1¹) și (1²) cu următorul cuprins:</p> <p>„(1¹) După declararea utilității publice, expropriatorul asigură efectuarea complexului de lucrări cadastrale și de organizare a teritoriului (identificarea bunurilor proprietate privată, delimitarea proprietății publice, corectarea erorilor comise la atribuirea terenurilor proprietate publică, modificarea planurilor cadastrale, elaborarea planurilor geometrice,</p>	<p>Propunere DGJ</p> <p>Art.II pct.5 art.9, alin.(1¹):</p> <p>Având în vedere, că potrivit art. 4 din proiect, calitatea de „expropriator” o poate avea atât statul, cât și unitatea administrativ-teritorială, textul „<i>privind transmiterea în proprietatea/folosința statului</i>” se va substitui cu textul „<i>privind transmiterea în proprietatea/folosința statului/unității administrative-teritoriale</i>”.</p>	Se acceptă

de drepturi reale asupra obiectului exproprierii, oferta de despăgubire, modalitatea transferului de bunuri și de drepturi patrimoniale sau, după caz, modalitatea de cedare a drepturilor patrimoniale. (4) În cazul exproprierii de locuință sau teren, proprietarului i se va propune în proprietate o altă locuință sau un alt teren. Dacă costul locuinței propuse sau al terenului propus este mai mic decât cel al locuinței expropriate sau al terenului expropriat, expropriatorul va plăti diferența dintre costul locuinței expropriate sau al terenului expropriat și cel al locuinței propuse sau al terenului propus. (5) După primirea notificării, proprietarul și titularii de alte drepturi reale asupra obiectului exproprierii sânt obligați să ia măsurile de conservare a acestui obiect.	formarea bunurilor imobile, elaborarea proiectelor de organizare a teritoriului, după necesitate, elaborarea studiilor pedologice și întocmirea dosarelor de schimbare a categoriei de destinație a terenurilor), evaluarea despăgubirilor și întocmirea informațiilor sistematizate privind transmiterea în proprietatea/folosința statului a bunurilor imobile ce constituie obiecte ale exproprierii. (1 ²) Concomitent cu identificarea proprietarilor și/sau, după caz, a titularilor de alte drepturi asupra bunurilor imobile ce constituie obiecte ale exproprierii, la cererea expropriatorului se instituie: a) interdicția de înstrăinare sau grevare a bunurilor imobile prevăzute pentru expropriere, exceptând transmiterea respectivelor bunuri imobile în proprietatea sau în folosința statului/unității administrative teritoriale. Notarea interdicției de înstrăinare a obiectelor exproprierii se efectuează în registrul bunurilor imobile de către organul cadastral, cu prezentarea de către expropriator a listei bunurilor afectate de expropriere; b) interdicția eliberării actelor permise pentru executarea lucrărilor de construcție pentru	Propunere DGJ Art.11 pct.5 art.9, alin.(1²): - partea introductivă, dat fiind că potrivit art. 3 din lege, „expropriat” este proprietarul sau titularul de alte drepturi reale asupra obiectului exproprierii, cuvântul „drepturi” se va substitui cu cuvintele „drepturi reale”.	Se acceptă
	- În ceea ce privește invocarea textului „bunurilor imobile ce constituie obiecte ale exproprierii”, relevăm ca la lit. b) al acestui alineat se invocă „bunurile imobile - obiect al exproprierii”, pentru care motiv se va unifica terminologia respectivă. Obiectie valabilă pentru tot cuprinsul proiectului de lege; - lit. a) enunțul al doilea, dat fiind că potrivit art. 2 alin. (1) lit. a) și alin. (2) din Lege, obiect al exproprierii de interes național și local pot fi „bunurile imobile”, cuvintele „listei bunurilor” recomandăm a fi substituite cu cuvintele „listei bunurilor imobile”;	Se uniformizarea terminologiei în varianta „bunuri imobile ce constituie obiecte al exproprierii”.	Se acceptă
			Se acceptă

	<p>bunurile imobile -- obiect al exproprierii.”;</p> <p>la alineatul (2), cuvintele „este în drept să-și dea” se substituie cu cuvintele „despre dreptul său de a-și da”;</p> <p>alineatul (4) va avea următorul cuprins:</p> <p>„(4) În cazul exproprierii de locuință sau teren, expropriatorul poate opta pentru plata unei despăgubiri către proprietarul actual al bunurilor respective sau, după caz, poate propune acestuia în proprietate o altă locuință sau un alt teren, cu achitarea diferenței de valoare, reieșind din rapoartele de evaluare la preț de piață a bunurilor supuse schimbului.”;</p> <p>se completează cu alineatele (6)-(9) cu următorul cuprins:</p> <p>„(6) În termen de 45 de zile de la data primirii propunerii prevăzute la alin. (1), proprietarii și titularii altor drepturi reale asupra bunurilor ce se propun a fi expropriate au obligația prezentării la sediul reprezentantului expropriatorului a documentelor care să ateste dreptul de proprietate/alt drept real pentru stabilirea unei drepti despăgubiri, precum și în vederea determinării tuturor persoanelor interesate ce sunt îndreptățite la acordarea despăgubirii.</p>	<p>Coraport al Comisiei administrație publică și dezvoltare regională</p> <p>La pct. 5 privind completarea art. 9 din Legea nr. 488/1999, la alin. (1²), lit. a) textul „<i>statului/unității administrative teritoriale</i>” se substituie cu textul „<i>statului și/sau unităților administrative-teritoriale</i>”;</p>	<p>Se respinge</p> <p>Vom remarca că în conformitate cu prevederile art. 33 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, „(1) Autoritățile publice, instituțiile interesate și reprezentanții societății civile, cărora li s-a prezentat proiectul actului normativ spre avizare sau consultare publică, expediază autorului proiectului avize cu obiecții și propuneri motivate, anexând, dacă este necesar, versiunea redactată a proiectului sau doar a unor prevederi, ori comunica lipsa de obiecții și propuneri.”. Prin urmare, vom remarca aici că pentru înțelegerea intenției autorului avizului pe marginea unor propuneri de intervenție, este necesară o expunere mai detaliată</p>
--	---	--	---

	<p>(7) În cazul în care persoana interesată își manifestă consimțământul pentru o compensare imediată și echitabilă, acesta urmează a fi exprimat în scris de către persoana respectivă și autentificat notarial, în conformitate cu prevederile alin. (2). Actul prin care se atestă consimțământul persoanei va conține numele și prenumele acesteia, codul numeric personal (IDNP) și data nașterii acestuia, adresa de domiciliu, mențiunea despre oferta de despăgubire acceptată, datele bancare ale proprietarului/titularului altor drepturi reale, la document anexându-se și actele doveditoare referitoare la existența dreptului de proprietate/ a altui drept real asupra obiectului exproprierii. Nu este necesară autentificarea notarială a consimțământului atestat al autorităților publice corespunzătoare care acționează în numele statului sau a unităților administrativ-teritoriale, în cazurile exproprierii bunurilor proprietate publică.</p> <p>(8) Dovada dreptului de proprietate/ a altui drept real asupra obiectelor expropriate se face prin orice mijloace de probă admise de lege, în funcție de modalitatea de dobândire a drepturilor - convențională, judiciară, legală, succesorală,</p>	și mai clara a esenței celor sugerate, astfel încât autorul proiectului să poată în cunoștința de cauză să emită o opinie pe marginea acestora.
	<p>Propunere DGJ</p> <p>Art.II pct.5 art.9, alin.(4):</p> <p>Întru asigurarea legalității și a certitudinii juridice este necesară excluderea cuvântului ”poate” cu redactarea corespunzătoare a acestui alineat. În partea ce ține de utilizarea calificativului „poate”, cu titlu de referință invocăm Hotărârea Curții Constituționale nr. 22/2019.</p>	<p>Se respinge</p> <p>Cuvântul „poate” nu este utilizat în prezentul proiect de lege în sensul sau cu referire la HCC nr.22/2019. Este o opțiune a expropriatorului în plata despăgubirii sau oferirea în schimb a unui alt drept real.</p>
	<p>Propunere DGJ</p> <p>Art.II pct.5 art.9, alin.(6):</p> <p>- cu referire la utilizarea textului „titularii altor drepturi reale”, semnalăm că nu există o unificare a termenului respectiv, pe motiv, că în unele articole se utilizează „titulari de alte drepturi reale”, iar în altele - „titularii altor drepturi reale”.</p>	<p>Se acceptă</p>

	<p>înțelegând prin dobândire și constituirea sau reconstituirea dreptului de proprietate în temeiul unor legi speciale.</p> <p>(9) La cererea scrisă și argumentată a organului care a făcut propunerea de expropriere, care va include precizarea expresă a actelor juridice ce lipsesc și temeiul juridic în baza cărora acestea sunt solicitate, proprietarul/titularul unui alt drept real are obligația să completeze documentația depusă privind calitatea de titular al dreptului de proprietate/ a altui drept real asupra bunului pentru care solicită despăgubirea, în termen de 15 zile de la solicitare. În caz contrar, organul respectiv va consemna în contul său trezorerial pe numele proprietarului/titularului altui drept real despăgubirea, însă eliberarea acesteia se va face numai la data la care proprietarul/titularul altui drept real își va dovedi dreptul, în condițiile prezentei legi.”</p>	<p>Întrucât potrivit art. 3, expropriat este „<i>proprietarul sau titularul de alte drepturi reale</i>”, se va utiliza pe tot cuprinsul proiectului de lege, termenul deja consacrat în lege;</p> <p>- pentru a fi în acord cu prevederea cuprinsă la art. 2 alin. (1) lit. a) și alin. (2) din Lege, cuvântul „<i>bunurilor</i>” se va substitui cu cuvintele „<i>bunurilor imobile</i>”.</p> <p>Obiecția este valabilă și pentru alin. (9) din acest articol, art. 121 alin. (2).</p> <p>- Totodată, după textul „dreptul de proprietate/alt drept real” sugerăm a se introduce cuvintele „<i>asupra bunului imobil obiect al exproprierii</i>”.</p> <p>- întru respectarea terminologiei utilizate în Cartea II a Codului civil, cuvintele „<i>unei drepte despăgubiri</i>” se vor substitui cu cuvintele „<i>unei juste despăgubiri</i>”</p>	<p>Se acceptă</p>
		<p>Propunere DGJ</p> <p>Art.II pct.5 art.9, alin.(7):</p> <p>1. enunțul întâi:</p> <p>- pentru a fi în acord cu prevederea alin. (2), precum și cu propunerile inserate în proiect,</p>	<p>Se acceptă</p>

		<p>cuvintele „<i>persoana interesată</i>” sugerăm a fi substituite cu textul „<i>proprietarul sau titularul altor drepturi reale</i>”, iar cuvintele „<i>persoana respective</i>”, precum și cuvântul „<i>persoanei</i>” din enunțul al doilea, recomandăm a fi substituite cu cuvintele „<i>proprietarului sau titularului altor drepturi reale</i>”.</p> <p>Obiecția este valabilă pentru tot cuprinsul proiectului de lege;</p> <p>- se propune ca consimțământul pentru o compensare imediată și echitabilă să fie exprimat în scris de către persoana respectiva și autentificat notarial în conformitate cu prevederile alin. (2). Făcând referință la norma alin. (2), aceasta dispune, că „<i>proprietarul obiectului exproprierii este informat în scris despre propunerea de expropriere de către organul care face această propunere și despre dreptul sau de a-și da consimțământul pentru o compensare imediată și echitabilă</i>”.</p> <p>După cum se poate observa din conținutul acestui alineat, nu se cere autentificarea notarială a consimțământului pentru compensarea imediată și echitabilă, motiv pentru care sugerăm excluderea textului ”, în conformitate cu prevederile alin.(2)”</p>	Se acceptă
			Se acceptă

		<p>2. enunțul al doilea, cu referire la utilizarea textului „<i>codul numeric personal (IDNP)</i>”, în corespundere cu art. 2 alin. (7) lit. k) din Legea nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, pașaportul cetățeanului Republicii Moldova conține <i>numărul de identificare de stat al persoanei fizice</i>, pentru care motiv se va face substituirea de rigoare a termenului invocat;</p>	Se acceptă
		<p>Propunere DGJ</p> <p>Art.II pct.5 art.9, alin.(9) al doilea enunț:</p> <p>- privitor la utilizarea termenului „<i>proprietarul/titularul unui alt drept real</i>”, relevăm, că textul legii operează cu termenul „<i>proprietarul sau titularul de alte drepturi reale asupra obiectului expropriat</i>” precum și „<i>proprietarii și titularii de alte drepturi reale asupra obiectului expropriat</i>”, din care motiv, urmează ca acest termen să fie utilizat pe tot cuprinsul proiectului de lege;</p> <p>- în partea ce ține de întrebarea textului „<i>va consenna în contul său trezoreria pe</i> numele</p>	Se acceptă

		<p><i>proprietarului/titularului altui drept real</i>” reținem, că nu există o unificare a sintagmei respective pe tot cuprinsul proiectului de lege. De exemplu, la art. 122 alin. (7) este utilizat „<i>consemnate în contul trezoreriei al expropriatorului pe numele proprietarului/titularului unui drept real asupra bunului</i>”, la art. 123 alin. (2) - „<i>consemna în contul trezoreriei al expropriatorului pe numele proprietarului</i>”. Se impune o unificare a terminologiei invocate;</p> <p>- pentru un spor de precizie normativă, în scopul unificării terminologiei folosite pe tot cuprinsul proiectului de lege, cuvântul „<i>dreptul</i>” propunem a fi substituit cu cuvintele „<i>dreptul de proprietate sau alt drept real</i>”.</p>	Se acceptă	
9.	<p>Se completează cu articolul 12¹ cu următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 12¹. Emiterea hotărârii de stabilire a cuantumului despăgubirii</p> <p>(1) În baza consimțământului pentru o compensare imediată și echitabilă, exprimat în scris de către proprietarul/titularul altor drepturi reale asupra obiectului exproprierii și autentificat notarial, în conformitate cu prevederile art. 9</p>	<p>Propunere DGJ</p> <p>Art.II pct.8 art.12¹, alin.(1):</p> <p>Pentru a fi în acord cu art. 4 din lege, cuvintele „<i>organul competent sau persoana desemnată</i>” sugerăm a fi substituite cu cuvintele „<i>organul abilitat sau persoana special desemnată</i>”.</p>	Se acceptă	

	<p>alin. (7), sau, după caz, în baza deciziei comisiei adoptate în condițiile art. 12, organul competent sau persoana desemnată în conformitate cu art. 4 care acționează în numele expropriatorului emite o hotărâre prin care se stabilește cuantumul despăgubirii, precum și, dacă este posibil, persoana destinată a acestor sume sau, în cazul existenței mai multor asemenea persoane între care nu există divergențe, cotele din despăgubire la care sunt îndreptățite fiecare din acestea.</p> <p>(2) Hotărârea de stabilire a cuantumului despăgubirii se emite și își produce efectele și în situația în care proprietarii/titularii altor drepturi reale asupra bunurilor ce se propun a fi expropriate, în termenul stabilit la art. 9 alin. (6), nu prezintă dovada dreptului de proprietate/ a altui drept real asupra bunului sau nu sunt cunoscuți proprietarii actuali/titularii actuali a altor drepturi reale asupra bunului, precum și în situația succesiunilor nedeschise ori a moștenitorilor necunoscuți sau în care nu se ajunge la o înțelegere privind valoarea despăgubirii în termenele stabilite în art. 11.</p>	<p>Coraport al Comisiei administrație publică și dezvoltare regională</p> <p>La pct. 8 privind completarea Legii nr. 488/1999 cu art. 12¹, în titlul articolului cuvântul „<i>hotărârii</i>” se substituie cu cuvântul „<i>actului</i>”; în textul alin. (1) cuvintele „o <i>hotărâre</i>” se substituie cu cuvântul „<i>actul</i>”;</p> <p>la alin. (2) cuvântul „<i>Hotărârea</i>” se substituie cu cuvântul „<i>Actul</i>”;</p>	<p>Se acceptă</p>
--	--	---	-------------------

		<p>Propunere Ministerul Culturii</p> <p>Se propune completarea Legii cu un articol nou care va avea următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 12². Exproprierea în cazurile monumentelor degradate sau demolate.</p> <p>(1) Exproprierea monumentelor aflate în stare de degradare continuă sau care au fost demolate integral sau parțial, se efectuează la prețul de piață în conformitate cu Legea nr. 989/2002 cu privire la activitatea de evaluare, cu excluderea sumei prejudiciului adus bunurilor de patrimoniu cultural.</p> <p>(2) Organul central de specialitate în domeniul inspecției monumentelor cercetează starea monumentelor înscrise în Registrul monumentelor RM ocrotite de stat sau în Registrele monumentelor de importanță locală și întocmește un act de constatare privind gradul de degradare al bunului sau privind demolarea acestuia, în conformitate cu metodologia aprobată de către autoritatea publică centrală responsabilă de domeniul patrimoniului cultural.</p> <p>(3) Organul central de specialitate în domeniul inspecției monumentelor va notifica proprietarii</p>	<p>Se respinge Amendmentul</p> <p>Ministerului culturii se respinge integral din considerentul că acesta conține reglementări ambigue care prezintă un risc potențial pentru reglementările expropriării pentru cauză de utilitate publică. Prezentul amendament va face obiectul unei alte inițiative legislative.</p>
--	--	---	--

		<p>monumentelor despre necesitatea remedierii deficiențelor constatate și va stabili termenul de remediere, în dependență de circumstanțe. În cazul demolării integrale a monumentului, notificarea nu se face.</p> <p>(4) În cazul în care, proprietarii monumentelor nu vor executa obligațiile stabilite în notificare sau monumentul a fost demolat, organul central de specialitate în domeniul inspecției monumentelor va expedia în adresa autorității publice centrale responsabile de domeniul patrimoniului cultural sau Consiliilor unităților administrativ teritoriale, actele acumulate pentru inițierea procedurii de expropriere.</p> <p>(5) Exproprierea monumentelor în alte circumstanțe decât cele prevăzute la alin. (1)-(4) se efectuează conform regulilor generale prevăzute de prezenta lege, cu excepția prezentului articol."</p>	
11	<p>Articolul 12². Emiterea deciziei de expropriere</p> <p>(1) În termen de 15 zile lucrătoare de la data emiterii hotărârii de stabilire a cuantumului despăgubirii, reprezentantul expropriatorului are obligația emiterii actului administrativ individual în baza căruia se va asigura transferul dreptului de</p>	<p>Propunere DGJ</p> <p>Art.II pct.9 art.12², alin.(1):</p> <p>alin. (1): - partea introdactivă, cu referire la folosirea termenului „<i>reprezentantul expropriatorului</i>”, relevăm, că la art. 12¹ se</p>	Se acceptă

	<p>proprietate de la expropriat la expropriator – decizia de expropriere, care se comunică expropriaților în condițiile Codului administrativ. În situația în care pe parcursul acestui interval de timp nu au fost consemnate sumele de bani datorate cu titlu de despăgubire expropriaților, decizia de expropriere se emite doar după consemnarea acestor sume.</p> <p>(4) Decizia de expropriere se emite și își produce efectele în condițiile prezentei legi, inclusiv în situația în care bunurile sunt supuse unor măsuri asiguratorii de către organele de urmărire penală/executare silită, procuror, judecător de instrucție sau instanțele de judecată ori dacă aceste bunuri sunt grevate de drepturi reale limitate, inclusiv drepturi reale de garanție ca gajul, ipoteca și altele.</p> <p>(6) În termen de 30 zile de la emiterea notificării prevăzute la alin. (5), organul de urmărire penală/de executare silită, procurorul, judecătorul de instrucție, instanța de judecată și/sau creditorul comunică expropriatorului dacă intenționează să dispună măsurile asiguratorii sau poprirea asupra sumelor care urmează a fi</p>	<p>întrebuințează textul „<i>organ competent sau persoana desemnată</i>”. În situația în care aceste subiecte sunt identice, urmează a se invoca unul și același termen, cu luarea în considerație a propunerii de substituție a cuvintelor „<i>organul competent sau persoana desemnată</i>” cu cuvintele „<i>organul abilitat sau persoana special desemnată</i>”;</p> <p>- privitor la enunțul al doilea, dat fiind că acest enunț reglementează efectele juridice în cazul în care expropriatorul nu a consemnat sumele de bani datorate cu titlu de expropriere, întru continuitatea reglementării materiei sugerăm următoarele:</p> <p>- transferarea alin. (10) după alin. (1);</p> <p>- enunțul al doilea din cuprinsul alin. (1) sa fie reglementat la alin. (10).</p> <p>În cazul acceptării propunerii înaintate, cuvintele „<i>acestui interval de timp</i>” din conținutul enunțului al doilea, recomandăm a fi substituie cu cuvintele „<i>intervalului de timp indicat la alin. (1)</i>”;</p> <p>alin. (4), pentru precizia normei, recomandam substituția cuvintelor „<i>în care bunurile sunt supuse</i>” cu cuvintele „<i>în care bunul imobil este supus</i>”.</p>	<p>Se respinge Textul art.12² oferă o continuitate a reglementărilor în materie.</p> <p>Se acceptă</p>
--	--	---	---

	consemnate pe numele proprietarului/titularului unui alt drept real asupra bunului, ca urmare a exproprierii.	alin. (6), privitor la formularea „consemnate pe numele proprietarului/titularului unui alt drept real” semnalăm ca nu există o uniformizare a terminologiei respective, pe motiv ca la alin. (7) se utilizează textul „consemnate în contul trezoreriei al expropriatorului”, iar la alin. (9) - „va consemna sumele pe numele proprietarului bunului”. Se impune o concretizare în acest sens.	Se respinge La acest proiect de lege este uniformizat.
		<p>Coraport</p> <p>al Comisiei administrație publică și dezvoltare regională</p> <p>La pct. 9, în textul alin. (1) al art. 12² cuvântul „hotărâri” se substituie cu cuvântul „actului”, cuvintele „are obligația emiterii actului” se substituie cu cuvintele „emite actul”, iar cuvintele „se va asigura” se substituie cu cuvintele „se asigură”;</p>	Se acceptă
12	<p>Articolul 12³. Consemnarea și plata despăgubirilor.</p> <p>(1) Plata despăgubirilor pentru obiectele exproprierii se face în baza unei cereri a persoanei interesate, înându-se cont de</p>	<p>Propunere DGJ</p> <p>Art.II pct.9 art.12³:</p> <p>alin. (1):</p>	Se respinge Dat fiind faptul admiterii propunerilor din Coraportul

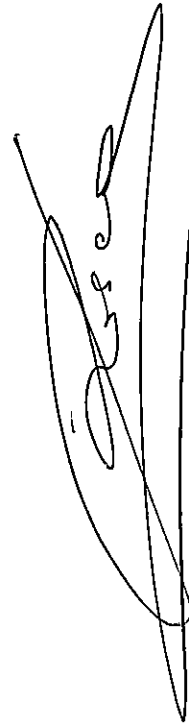
	<p>cuantumul stabilit în hotărârea prevăzută la art. 12¹. Plata despăgubirilor urmează a fi făcută într-un termen de cel mult 15 zile lucrătoare de la recepționarea cererii persoanei interesate.</p> <p>(8) În toate cazurile în care expropriatul nu ridică despăgubirile consemnate pe numele acestora în decurs de 5 ani din ziua transferului, se consideră că expropriatul a renunțat la dreptul său, iar despăgubirea consemnată se face venit al bugetului de stat sau al bugetelor locale, după caz, și se transferă de pe contul trezoreriei al expropriatorului la bugetul de stat sau bugetul local, după caz.</p> <p>(10) Expropriatul poate solicita despăgubirile consemnate pe numele său și transferate între timp la bugetul de stat sau bugetul local, după caz, în condițiile alin. (8), doar după ce a fost repus în termen de către reprezentantul expropriatorului în procedura respectivă, în condițiile art. 65 din Codul administrativ.”</p>	<p>pentru un spor de precizie normativă, cuvântul „<i>hotărârea</i>” se va substitui cu cuvintele „<i>hotărârea de stabilire a cuantumului despăgubirii</i>”</p> <p>alin. (8), Considerăm, că prevederea data contravine principiilor fundamentale care au stat la baza normelor ce vizează protecția dreptului de proprietate, în particular, art. 46 alin. (1) din Constituție, precum și art. 405 lit. b), art. 500 alin. (1) și (2) din Codul civil.</p> <p>În acest context, propunem excluderea alin. (8) și a alin. (10) din art. 12³, acestea fiind legate tematic.</p>	<p>Comisiei administrație publică și dezvoltare regională prin care sa uniformizat terminologia întregului proiect de lege pe acest segment.</p> <p>Se respinge Considerăm corectă specificarea în proiect a unui termen de păstrare a mijloacelor bănești pe contul trezoreriei al expropriatorului, iar după expirare sumele respective sunt transferate de pe contul trezoreriei al expropriatorului la bugetul de stat/bugetul local. În cazul restituirii mijloacelor bănești la bugetul de stat/bugetul local, este stabilit că acestea pot fi solicitate de către proprietar pe cale judiciară (a se vedea în acest sens o procedură similară, prevăzută de pct. 18 subpct.6)-8) din Regulamentul cu privire la procedura de executare a hotărârilor și deciziilor Curții Europene a Drepturilor</p>
--	--	--	--

				<p>Omului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.889/2016.</p>
			<p>Coraport al Comisiei administrație publică și dezvoltare regională</p> <p>La articolul 12³ alin. (1) cuvintele „<i>hotărârea prevăzută la</i>” se substituie cu cuvintele „<i>actul emis conform</i>”;</p>	<p>Se acceptă</p>
13		<p>Pct.11. Articolul 13: alineatul (1) va avea următorul cuprins: „(1) Expropriatul poate contesta direct în instanța judecătorească competența hotărârea de stabilire a cuantumului despăgubirii și/sau decizia de expropriere în situațiile când: a) expropriatul este nemulțumit de cuantumul despăgubirii determinat prin hotărârea de stabilire a cuantumului despăgubirii în conformitate cu prevederile art.12¹;</p>	<p>Coraport al Comisiei administrație publică și dezvoltare regională</p> <p>La pct. 11 privind modificarea art. 13 în enunțul alin. (1) și respectiv lit. a) cuvântul „<i>hotărârea</i>” se substituie cu cuvântul „<i>actul</i>”;</p>	<p>Se acceptă</p>
14	<p>Legea nr.488/1999 Articolul 15. Stabilirea cuantumului despăgubirii (1) În caz de litigiu asupra cuantumului despăgubirii, instanța</p>	<p>Pct. 12. Articolul 15: la alineatul (1), cuvintele „În caz de litigiu asupra cuantumului despăgubirii” se substituie cu cuvintele „În vederea stabilirii cuantumului despăgubirii”;</p>	<p>Propunere DGJ Art.11 pct.12 art.15: Art. 15 alin. (1),</p>	

	de judecată va institui o comisie de experți la care pot participa câte un reprezentant al expropriatului și al expropriatului.		Potrivit redacției acestui alineat, în caz de litigiu asupra cuantumului despăgubirii, instanța de judecată va institui o comisie de experți la care pot participa câte un reprezentant al expropriatului și al expropriatului. Considerăm că, varianta actuală a acestui alineat corespunde propunerii de modificare a alin. (1) al art. 13 alin. (1), potrivit căreia expropriatul poate contesta direct în instanța de judecată hotărârea de stabilire a cuantumului despăgubirii și/sau decizia de expropriere în situația când expropriatul este nemulțumit de cuantumul despăgubirii stabilite prin hotărârea emisă de expropriator, pentru care motiv optăm pentru păstrarea normei juridice în vigoare a alin. (1).	Se acceptă
15		18. Se completează cu articolul 21 ¹ cu următorul cuprins: „ Articolul 21¹. Transferul către stat de bunuri proprietate publică ce aparțin unei unități administrativ-teritoriale (1) În cazul inițierii unor lucrări de utilitate publică de interes național, dreptul de proprietate publică asupra bunurilor din domeniul privat al unităților administrativ-teritoriale, ce urmează	Coraport al Comisiei administrație publică și dezvoltare regională La pct. 18 privind completarea Legii nr. 488/1999 cu articolul 21 ¹ , în alin. (2) cuvântul „publică” se substituie cu textul „ <i>deliberativă a administrației publice locale de nivelul întâi sau, după caz, de nivelul al doilea</i> ”	Pct.18 din Art.II se exclude la propunerea deputatului în Parlament Vasile GRĂDINARU.

	<p>a fi afectate de lucrările respective, poate fi transferat de la unitatea administrativ-teritorială către stat.</p> <p>(2) În cazul în care, pentru desfășurarea lucrărilor de utilitate publică de interes național, este necesar transferul către stat a dreptului de proprietate asupra unui bun din domeniul public al proprietății publice a unității administrativ-teritoriale, transferul dat se poate realiza doar în urma adoptării de către consiliul local, în calitate de autoritate publică ce este titulară a dreptului de administrare a patrimoniului unității administrativ-teritoriale, la propunerea Guvernului, a unei decizii privind trecerea bunurilor proprietate a unității administrativ-teritoriale din domeniul public în domeniul privat.</p>	<p>Amendament Deputat în Parlament Dorian ISTRATII</p> <p>La art.II pct.18 art.21¹ alin.(1) sintagma „<i>poate fi transferat</i>” se substituie cu sintagma „<i>se transmite</i>”.</p> <p>La art.II pct.18 art.21¹ alin.(2) sintagma „<i>poate realiza</i>” se substituie cu sintagma „<i>realizează</i>”, iar sintagma de la sfârșitul aliniatului „<i>din domeniul public în domeniul privat</i>” se substituie cu sintagma „<i>în proprietatea statului</i>”.</p>	<p>Pct.18 din Art.II se exclude la propunerea deputatului în Parlament Vasile GRĂDINARU.</p>
16	<p>Codul civil al Republicii Moldova</p> <p>Articolul 501. Garantarea dreptului de proprietate</p> <p>(1) Proprietatea este, în condițiile legii, inviolabilă.</p> <p>(2) Dreptul de proprietate este garantat. Nimeni nu poate fi silit a ceda proprietatea sa, afară numai pentru cauză de utilitate publică pentru o dreaptă și prealabilă despăgubire. Exproprierea se efectuează în condițiile legii.</p>	<p>Propunere DGJ</p> <p>Art. IV, modificarea art. 501 alin. (4) din Codul civil.</p> <p>Excluderea normei vizate va afecta principiul garantării dreptului de proprietate consacrat la art. 46 alin. (1) din Constituție.</p>	<p>Se respinge</p> <p>Se realizează o schimbare de paradigmă conceptuală în materie de expropriere. La consacrarea acestei optici s-a reieșit din considerentul că prevederile noi din proiect asigură în continuare salvagardarea</p>

	<p>(3) Pentru lucrări de interes general, autoritatea publică poate folosi solul oricărei proprietăți imobiliare cu obligația de a despăgubi proprietarul pentru daunele aduse solului, plantațiilor sau construcțiilor, precum și pentru alte daune imputabile ei.</p> <p>(4) Despăgubirile prevăzute la alin.(2) și (3) se determină de comun acord cu proprietarul sau, în caz de divergență, prin hotărâre judecătorească. În acest caz, decizia de retragere a bunurilor din proprietatea persoanei nu poate fi executată până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești.</p>		<p>uneia din principalele trăsături necesare a fi întrunite de către despăgubirea oferită pentru bun și anume caracterul prealabil al acesteia.</p> <p>Anume în legătură cu acest aspect intervine și una din inovațiile propuse de proiect, or, o eventuala „blocare” a transferului dreptului de proprietate către expropriator pe perioada examinării în instanța a contestației formulate de către expropriat (deci, efectiv, pe o perioadă incerta, însă semnificativa de timp) în cele mai dese cazuri duce la o „erodare” în timp a scopurilor de utilitate publica avute în vedere de către autorități cu ocazia inițierii procedurii de expropriere.</p>
--	--	--	---



Veronica ROȘCA,
Președinta Comisiei